

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

НАСІННЄВІ СОРТОВІ РЕСУРСИ

спеціальність	201 Агроніомія	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Селекція і генетика сільськогосподарських культур	факультет	агроніомії та захисту рослин
освітній рівень	другий (магістерський)	кафедра	генетики, селекції та насінництва

ВИКЛАДАЧ

Рожков Роман Вікторович

Вища освіта – вчитель біології та основ валеології

Науковий ступень – кандидат біологічних наук 03.00.15 Генетика

Вчене звання – доцент кафедри екології та біотехнології

Досвід роботи – понад 20 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- співавтор 2 сортів ярої твердої пшениці та одного сорту ярої м'якої пшениці;
- автор та співавтор низки наукових статей, що стосуються генетики зернових та інших видів с.-г. культур;
- співавтор стандарту ДСТУ 7066:2009 “Генетичні ресурси рослин. Терміни та визначення понять”
- співавтор 2 науково-методичних публікацій, що стосуються формуванню генетичних колекцій різних видів с.-г. культур
- учасник чисельних наукових і методичних конференцій з проблематики спеціальної генетики с.-г. культур.
- розробник робочої програм з курсу “Насінні, сортові ресурси” та “Генетика систем розмноження” для ОП “насінництво та насіннеснавство”

телефон

050 60 50 225

електронна пошта

dozent_2210@ukr.net

дистанційна підтримка

Moodle

До викладання дисципліни долучені: викладач, кандидат с.-г. наук Турчинова Ніна Петрівна.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування у студентів поглиблених знань і практичних навичок щодо методів добору насіннєвих сортових ресурсів для підвищення рівня реалізації потенціалу врожайності сільськогосподарських культур в конкретних ґрунтово-кліматичних умовах; розвиток здібності до ведення екологічно орієнтованого насінництва с.-г. культур; формування компетентностей, щодо володіння нормативно-правовою базою з регулювання експертизи, охорони і використання сортів.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота, творчі завдання
Специфічні результати навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> • знати історичні передумови становлення і розвитку організаційних і методологічних засад випробування насіннєвих сортових ресурсів / лекційний матеріал; • знати теоретичні основи збереження генетичної чистоти сортів і гібридів при їх розмноженні та організації виробництва високоякісного насіння / лекційний матеріал; • розуміти порядок проведення експертизи сортів рослин, основні законодавчо-нормативні акти з охорони прав на сорти рослин в Україні та за її межами / індивідуальні та практичні завдання; • знати теоретичні основи екологічних засад насінництва / лекційний матеріал; • розбиратись з особливостями сучасного контролю та нормативними вимогами до сортової чистоти (типовості) сільськогосподарських культур / лекційний матеріал; • вміти професійно підбирати і використовувати сучасні насіннєві ресурси з метою вирощування високоврожайного насіння різних сільськогосподарських культур в конкретних еколого-географічних умовах / індивідуальні, творчі та практичні завдання; • володіти навиками сортової агротехніки для ефективного використання особливостей сорту; проводити ефективний внутрішньогосподарський сортовий контроль; складати відповідні документи щодо сортових якостей насіння / лекційний матеріал та практичні завдання; • знати ключові положення методики державного сортовипробування / лекційний матеріал.
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин практичні; модульний контроль (3 модулі); підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, володіння основними навиками згідно програми, командна робота
Умови зарахування	вільне зарахування

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетенції	ЗК.04. Здатність працювати в міжнародному контексті. СК.02. Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії.
Програмні результати навчання	<p>ПРН.01. Використовувати методологію наукових досліджень, спеціальні методи та інструменти експериментальних досліджень, сучасні методи обробки даних для розв'язання складних задач агрономії.</p> <p>ПРН.03. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.</p> <p>ПРН.04. Здійснювати пошук необхідної інформації та оцінювати її в науково-технічній літературі, аналізувати, обробляти та оцінювати цю інформацію.</p> <p>ПРН.11. Здійснювати бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.</p>

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Державне сортовипробування

Тема 1	Організація державного сортовипробування, його витоки та структура	Практичне заняття	Основні положення З.У. “Про насіння і садивний матеріал”, що регулюють поведінку з насіннєвими, сортовими ресурсами	Самостійна робота	Насіннєві сортові ресурси жита озимого. Особливості сортового контролю. Насіннєві сортові ресурси ячменю ярого та озимого. Головні селекційні центри в Україні. Оптимальні зони поширення. Насіннєві сортові ресурси озимого та ярого тритикале. Головні селекційні центри в Україні. Оптимальні зони поширення. Особливості сортового контролю. Насіннєві сортові ресурси пшениці ярої. Головні селекційні центри в Україні. Оптимальні зони поширення. Особливості сортового контролю.
Тема 2	Класифікація і функції сортостанцій та сортодільниць за напрямом діяльності		“Правова охорона прав на сорти рослин”		
Тема 3	Методика державного сортовипробування		“Формальна експертиза сортів рослин” “Кваліфікаційна (технічна) експертиза сортів рослин”		
Тема 4	Порядок включення і виключення сортів з реєстру		“Реєстр сортів та робота ним”		

Модуль 2. Основні вимоги до отримання високоякісного насіння в насінницьких посівах

Тема 5	Сортові якості та врожайні властивості насіння	Практичне заняття	Методика проведення ВОС-тесту та її застосування до різних культур.	Самостійна робота	Насіннєві сортові ресурси кукурудзи. Головні селекційні центри та виробники насіння в Україні. Особливості сортового контролю. Насіннєві сортові ресурси бобових культур. Головні селекційні центри та виробники насіння в Україні. Особливості сортового контролю.
Тема 6	Різноманітність насіння. Причини погіршення сортів.		Характеристика та описи сортів рослин на прикладі пшениці		
Тема 7	Екологічні основи насінництва		Зони екологічного районування пшениці озимої в Україні		

Модуль 3. Сортівий, насіннєвий контроль

Тема 8	Методи насіннєвого контролю	Практичне заняття	Понятійний апарат у сфері насіннєвого контролю	Самостійна робота	Насіннєві сортові ресурси зернобобових культур. Головні селекційні центри та виробники насіння в Україні. Особливості сортового контролю. Насіннєві сортові ресурси соняшнику. Головні селекційні центри та виробники насіння в Україні. Особливості сортового контролю.
Тема 9	Інспектування насінницьких посівів		Опрацювання і оформлення результатів інспектування посівів		
Тема 10	Організація та проведення насіннєвого контролю		Правила пакування та маркування насіння с.-г. культур.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Васильківський С.П., Кочмарський В. С. «Селекція і насінництво польових культур»: підручник, Біла Церква – ПрАТ “Миронівська друкарня”, 2016.–376с.
2. Генетика сільськогосподарських рослин: [підручник] / М.М. Макрушин, О.О. Созінов, Є.М. Макрушин, О.І. Созінов. - К.: Урожай, 1996.-318 с.
3. Закон України “Про охорону прав на сорти рослин”, 1993 р. зі змінами і доповненнями, 2006 р.
4. Закон України “Про насіння і садівний матеріал”, 2003 р. в редакції Закону №5397-VI від 02.10.2012 р.
5. Макрушин М.М. Насінництво (методологія, теорія, практика): підручник, видання друге, доповнене і перероблене / М.М. Макрушин, Є.М. Макрушина. – Сімферополь: ВД “АРІАЛ”, 2012. – 536.
6. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні. (Щорічне видання).

1. Методичні вказівки до семінарських, практичних занять і самостійної роботи з курсу “Насіннєві, сортові ресурси” для здобувачів другого (магістерського) рівня галузі знань 20 “Аграрні науки і продовольство” Спеціальності 201 “Агрономія” / Рожков Р.В., Турчинова Н.П., 2023 р
2. OECD List of Varieties eligible for seed certification – July 2018 update of the List of Varieties – OECD Codes and Schemes.
3. Орлюк А.П. Теоретичні і практичні аспекти насінництва зернових культур: навчальний посібник. – Дніпропетровськ: ДДАУ, 2004. – 232 с.
4. Каталоги з описами сортів і гібридів культурних рослин від різних оригінаторів.
5. Словник термінів з цитології, генетики, селекції та насінництва / [Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Скоробреха П.І.]– Біла Церква: ДАУ, 1999.– 400с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 60	60 % від усередненої оцінки за модулі
		до 40	підсумковий тест (іспит)
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 40	відповіді на тестові питання з лекційного курсу
		до 30	відповіді на тестові питання з практичних занять
		до 30	відповіді на тестові питання з самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.